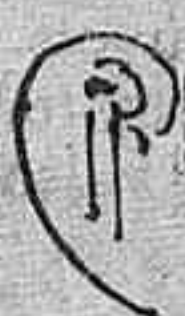

Es una hermosa cubana
 qu' en lo tango fa primors;
 sí admiradors té á l' Habana,
 té en l' «Onofri» adoradors
 de los seus ulls somníadors
 y sa figura galana.

Chelita

Famosa tanguista
 que ab extraordinari
 éxit treballa en lo
 Gran Teatro Onofri

Lo Retrato

Aquell que no 'm cregui que tal sia d' ell,
al menos jo hi poso, la tinta y treball.
Bartomeu Torres Naharro

Eram poch mes poch menos l' any de gracia de 1789, quan visitava jo, aquí á Barcelona, una casa del carrer Ample que no era pas com es ara, sinó un carreró que portava tal nom com una befa. L' amo n' era home opulent, desempenyava un bon empleo del govern y tenia per esposa, una dona jove, guapa, amable y petimetra; ab aquets elements... ab coixe y una bona taula, ja 's pot pensar que no 'ls faltarian amichs forsa apassionats. En efecte, aixís era, y la reunió d' aquesta casa s' assenyalava com una de las primeras, sinó com la principal de la ciutat. Jo, qu' era allavors un letxu-guino (com ara diriam un Smart) m' hi trojava molt bé y á gust en societat tant agradable y qu' anava prou escassa per aquells temps. Devegadas feyam un partit á la brisca ab la mare de la senyora, se 'm consultava y resolía segons mon parer sobres lo pentinat y vestit de la mestressa de la casa, acompanyava á passeig al marit, arreglava 'ls brenás y las sortidas á fora... y fet l' home indispensable, no una sola vegada, sinó moltes animava la tertulia cantant cansons grassonas ó bé tristas com «Lo Sepulturero» segons las circumstancias s' ho aportavan, acompanyantmelas ab una guitarra, qu' ab tot y tocar'a molt malament resultava una notabilitat, y fins mon atreviment s' havia llensat á ballar un bolero, que no hi havia mes que mirar y constituía lo desparpall mes gros d' aquells temps ditxosos. Si haguessim sigut ara, hauria parlat alt. forr, cridant per donarme tons de sabi, ó bé baix y de mala gana per fer lo desenganyat; sinó m' assentava al sofà taral-lejant un' ária italiana, no que es massa vell, sinó alemanya, d' aquestas de 'n Wagner que fan son... ó bé prenent lo vano á las senyoras, faria ganyotas á las mares... dissimulant aixís l' ulllet que tiraria 'l cor de las fillas, ó agafant un company pe 'l brás me passejaria sala amunt y sala avall, barret en mà... en fi, me 'n daria tó á la moda d' ara, parlant de filosofias que ningú entengués... pero j'allavors? Allavors me 'l donava ab la brisca, ab la guitarra... y ballant á la moda de Fransa ó be 'l bolero.

Vet' aquí qu' un dia, entre altres, vaig trovarme al quarto á l' hora de llevarme de bon dematí, una papeleta, com esquela en la que se 'm feya recordar que no fés pas falta á n' aquella vetllada, y averiguat lo cas, resultá ser dia de funció en doble, perque haviam de celebrar, la colocació en la sala, del retrato del amo de la casa. Ab tart just motiu, vaig ser ben puntual... y 'm trovo l' efigie del amich penjada al fons de la sala, en lloch de preferencia y enquadrat en llampant march de dauradas molluras.

No tinch com explicar lo modo de mirar... de costat, de 'l devant... al trasllum bó y mitj cloquent els ulls, cotejant l' original... movent en arch las cellas... y somrihent després, fins á trovarlo d' una gran semblansa... parla si 's veu qu' enrahona; y no n' era pas vritat, que d' ell, no mes en tenia l' uni-

forme y las puntas de la pitrera y punys de la camisa. Aytal escena, repetías' á cada convidat qu' anava entrant, fins al punt que plena ja de gent la sala 's pogué servir lo refresch; xacolata ab melindros y sabatillas del forn de Sant Jaume y horxata de xufas picadas ab escorxa de llimona (costum molt saludable y ara com ara molt descuydada) y al cap de poch vinga pet de violí... y á lluhir son garbo las parellas no parant en tota la nit «minuets» y «pavanas» barrejats ab versets romántichs que poetas de «tocador» al retrato improvisaren.

¡Quinas festas!

* * *

Vaig tenir de marxar; al cap d' uns quants anys, retornant á Barcelona, vaig passar per la casa de la antiga tertulia... Pero, ¡Oh, Deu meu!... *¡Quantum mutatus ab illo!*... ¡Quin trastorn! Lo marit s' havia mort ja 'n feya un any, y la viuda qu' encare era jove, 's trovava en aquell temps del dol, en que si bé es molt cert que no es lícit ni bonich enriurers descaradament del difunt, lo plorarlo ja fa estrany, per fora d' hora y per estantís. Malgrat aixó, al punt de veurem, no sè si per enrecordansa ó tint sols per ferho veurer tapant l' expedient... els ulls l' hi espurnaren, bó y fentne una papereria que fou mes forta encare al notar la sacsejada que 'm va causar, la vista de 'l retrato que penjava encare al desobre del sofà de la sala.

¡Ay com se 'l mira! 'm va dir:

¡Ay, pobret meu!... bó y fentne grans nassadas y guardant la gran precaució de taparse la cara ab lo mocador de mocar, tal y com ho solen fer els que ploran.

Tot seguit, un don «No-se-pas quí,» que s' estava sentat al sofà ab un cert istil de confiansa, salta y diu: — «Ja es ben vist, donya Paquita, que fi s y tant que fassi treurer d' aquí aquest retrato, per vostè, no hi haurá ni un instant de tranquilitat» — y aixó ho dgué ab acompanyament d' una entrada de moralitat, que jo la tenia ben presenta, per que aquell mateix dematí, l' havia llegida en lo diari d' en Brusi.

Va contestar la viuda, replicá l' argumentant, altres hi ficaren basa... molts cullerada; tots aplaudiren y per sentencia sens apelació quedá disposat que l' estimat retrato, l' efigie mal-haurada, fos trasladada á un' altre sala que no fos tan vista, y que no vingués de pas. Tant gran disgust... y vaig tornar á la tarde, y ja l' havian colocat en una saleta interior, no gens de pas, entre mij de dugas cartas geográficas, l' una de América y l' altre de l' Assia.

Ab aquestas y a tres, la viuda, que debía haber llegit á Regnard, y tindria al front aquells versos que mal traduhits al catalá, podían dir:

Més qu' es aixó; ¡lo retrato que val, estimant fort?

Tan sols un marit viu, pot aconsolarm' d' el mort. vinga pendrer aquest partit y ab un Jesús, com qui no diu res, un dematí m' trobo tot sorprès ab la nova de son felix enllás ab lo don Tal per més senyas.

Las boyras s' escampan, los núvols s' amagan, las caras s' animan y per aquella sala, tornaren á sonar festius instruments y s' ballaren valsos y varsovias. ¡Cosas de aquest mon!

(S CONTINUARÁ)

LA VUYTADA

La feta del gas Lebon
 en la passada setmana
 me vá treure del damunt
 uns vint anyets (que ja es carga)
 perque ell me vá transportar
 de sopte, per art de mágica,
 á n' els tenebrosos temps
 de l' Aldecoa, aquell sátrapa
 que ab lo gas tot apagat
 es de fosca recordansa.
 No recordo ¡fá tants anys!
 si fóren iguals las causas
 ó diferentas del tot
 per que 's quedessin en vaga
 fins 'ls fanals dels carrers
 y 'ls metxeros de las casas;
 empró, siga igual ó no
 lo motiu de la disbauxa
 que á la ciutat convertí
 en un poblet de montanya,
 lo cas fóu que á no fer us
 de la abnegació dels *Sanchas*
 ó vulgo, municipals,
 dels quals ne fem tanta guassa
 burlantnos dels seus serveys,
 de sa activitat y parla,
 hauriam hagut d' anar
 ab la candela á la Rambla
 y 'ns hauriam quedat tots
 lo que se 'n diu *á las capsas*,
 (á las de mistos, s' entén;)
 dant gust á la Arrendataria.

Desd' alashoras, soch franch,
 no 'ls hém de fer tant l' *encuantra*
 als individuos del Cos
 que 'l senyor Cases comanda,
 puig probas váren donar
 d' un valor cívich (?) qu' encanta
 deixant en lloch poch com chá
 els bomberos per sa falta
 de desprendiment precís

en aquells moments de vaga
 qu' en comptes de donar llum
 váren doná fum negantse
 á sacrificar-se gens
 en tan capdals circumstancias.
 Per tot lo dit, proposém
 al moderníssim Alcalde
 que á n' els *seras-esquirots*
 que féren feyna á la fábrika
 del gas Lebon aquells jorns,
 se 'ls hi penji una medalla
 que ostenti un fanal al dors
 y 'n Lebon á l' altra vanda,
 (y haventsela de *puli*,
 sigui groixuda y de plata),
 á fi de commemorar
 sa heroicitat tan magna....
 (Lo municipal de punt
 m' acaba de dar las gracias).

* * *

Cad' any, are, quan las sangs
 fán la bullida ab la calda
 de aqueix Sol primaverench
 que á fer calor s' adelanta,
 cad' any á entrada d' istiu,
 en la present temporada,
 donar compte de algún crim
 ó algún suícidí es la tasca
 dels diaris *cinch centimals*
 qu' es quan hi tenen mes gangas
 ab ressenyas de mitj quart,
 tres jorns seguits de llargaria
 y transformant la secció
 de sucessos, donchs, en planas
 de novela ó folletí
 'hont la exageració hi campa
 y bé brilla la vritat
 per sa ausencia á cada ratlla
 Aquest any n' hem tingut dos,

un parell no mes (¡per ara!);
 'l de las Corts de Sarriá
 y 'l d' aprop del pont dels Angels
 tant plé de misteri l' un
 com plé de cinisme l' altre
 Regularment aquets crims
 (que jo 'n dich *de temporada*)
 solen esser passionals,
 salvo alguna excepció rara;
 per aixó quan vé l' istiu
 convé aná á pendre las ayguas
 per refrescar tot lo cos,
 qu' es lo que amoroseix l' ánima.
 Y al dir aixó no vull dir
 qu' s' hagi d' anar á Caldas,
 ó á La Garriga.. ¡no! ¡ca!;
 que aquellas ayguas escalfan.
 Es quéstio de pendre banys
 allá á la costa cantábrica...
 ó bé als banys Orientals,
 ó á un recó de nostra platja;
 á Bagnères de Luchon
 ó sino al safreig de casa;
 aná á pendre 'ls ayres purs
 del Montseny.. ó de Valcarca,
 dels Pirineus.. ó 'l terrat,
 del Nort.. ó 'l Passeig de Gracia...
 Fá molts anys que ho fém aixís
 la dona, jo, la canalla
 y tots els demés vehins
 qu' están á la nostra escala,
 tots 'ls del nostre carrer,
 del barri y de la manzana
 y may ha succehit rés
 ¡ni un escandol! á Deu gracias.
 Lo qual traslado á la gent
 de las distintas barriadas).

PEPET DEL CARRIL

SOL IXENT

L' Astro Rey tot rialler fa sa sortida
 Regantne d' or la plana y la montanya.
 Y fent teixits de perlas de las llágrimas
 Que á dolls y arreu escampa la rosada;
 Los auçells mitj tulits en lo brancatje
 Per l' oreig de la freda nit passada
 Revihuen cariciats pel vent caldivol
 Que naix al vell instant que s' estén l' auba
 Y cantan folls de goig y d' alegría.
 Reflan de agrahts, y sas cantadas
 Coreja la remor que fa 'l fullatje
 Al esser agronxat pel vent que passa.

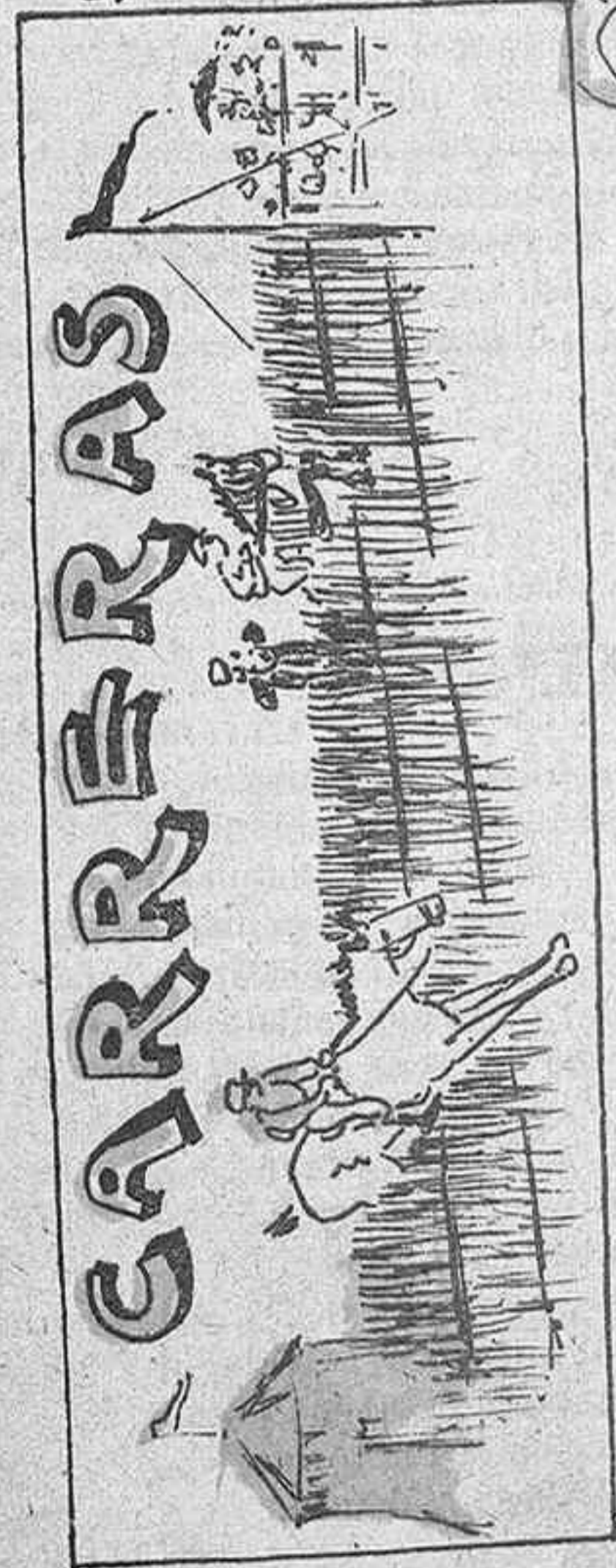
.....
 Dón vida 'l Sol ixent, y fins ubriaga
 De bon matí, quan brandan las campanas
 Que cridan al cristiá á missa primera,
 Sortir al finestró de nostra casa
 á fer acatament al nou jorn que entra,

Estendre envers los prats nostra mirada
 Y veure al riu 'ná avall. . fins á confondres
 Ab l' ample mar que sembla spill de plata.
 Sadollats 'ls pulmóns d' ayres sanissims,
 Al rebre de trench d' auba l' alenada,
 Un hom' se sent mes fort y sens rancunia
 S' en va á guanyars lo pá, y sens greu travalla.
 En cambi, quan al 'ná envers la finestra
 Per veure al Sol daurar la terra ufana.
 'S trovan nostres ulls que tot es fosca...
 S' omplenan de condol lo cor y l' ánima.

.....
 ¡Oh Sol! dónans calor que 'ns es la vida,
 ¡Oh! Sol dónans la llum que tant 'ns falta...
 L' holocauste serás dels que á la terra
 'Ns prehuém de saber darte alabansa.

JOSEPH ABELLA Y BERRÓN.

La festa dels richs

CARRERAS

JUNY.

DE CABALLS

Pe 'ls que no passen travalls per lo pa de cada dia, tenen molt *chic* y alegria las carreras de caballs

L' ultim fracàs d' en Maura

Ab lo seu projecte *netilla* d' administració local, ha fet la darrera planxa en lo *Circo Nacional*

Els tres badalls

(Qüento)

Heus' aquí, poch mes ó menos, lo que 'l meu pare va contarme una vegada, cuant yo era encare bastant *criatura* (un bon tros mes qu' ara.)

A un poble de Catalunya hi havia ja fá un grapat d' anys un pare y dos fills que posehian una hisenda regular: un gran casal, un hort espayòs y un bosch espès y gran, mitj hora lluny del poble, ahont en Llussia, qu' axis s' anomenaba 'l pare, tenia la costum d' anar cada dijous á fer llenya per tota la setmana.

Un jorn qu' estava dalt d' una branca d' una alsina, passá per allá un senyor que va cridarli:

—¡Ep, mestre! Aneu 'n compte.

—¡Jo! — feu 'n Llussia. —¿Y perquè?

—Perque correu perill de que 's rompi la branca y caiguen á terra.

—¡Ca! no passi ansia. Sobre d' altrás mes primas m' he posat y encare no he caygut may.

—Donchs d' aquí cinch minuts no direu lo mateix— li replicá 'l senyor.

Y va seguir lo seu camí.

En Llussia, ab la més complerta confiança, continuá sa tasca, diguent, ab una rialleta de incredulitat:

—Bé está prou de broma aqueix *mano*. Pot-ser si que 's pensa que no sé 'l que son arbres...

Pró no pogué acabar. En aquell moment la branca 's va rompre y ell va rodolar per terra igual qu' un sach de patatas. Afortunadament no 's va trencar cap os puig era bastant gras. Poch á poch s' alsá, abatut y capficat mormolant:

—¡Ha tingut rahol!

De sopte, com ferit per un llamp, li vingué un pensament:

—Tal volta es un endevinayre— exclamá.

Y, corprés de superstició va posarse á corre al darrera d' aquell senyor y quan va conseguirlo li digué:

Ja que veig que sap endevinar, 'desitjaría 'm digués lo día que m'haig de morir.

Lo senyor se 'l mirá un instant somriguent. Després va dirli:

—Quan feu tres badalls.

¡Tres badalls! En Llussia queda aterrat. ¡Que poch cos a morir-se! Tres badalls, quan ell á voltas era capás de ferne tres carretadas. ¡Que prompte aniria á veure a Sant Pere!

Y, espatarrat, va tornarse'n á treballar, fentse 'l propòsit de no fer cap més badall en tots els días de la seva vida. ¡Encare tenia ganas de vitre!

Pró ¡mireu que n'es de remalehit aixó dels badalls, que sols de pensar'hi ja te 'n venen ganas! Jo mateix, escribint aqueix conte ja no sé quants n' he fet y crech que lo mateix els hi passara á mes de quatre lectors de LA TOMASA. Aixís, donchs en Llussia, malgrat sa bona inenció de no *desvaporar* per la boca, va deixar anar un *badall* mes gros que 'ls de 'n Carreras. Al donarse compte de la seva desgracia 's posá á tremolar d' espant.

¡No n' hi mancavan mes que dos pera *mudarse* de barri!

Frisòs va *pujar dalt* de l' arbre y 's posá á treballar, esperant qu' aixís se distrauria. Pro ¡ca! ¡Impossible! Son pensament estava ficso en lo mateix: en lo segon badall, y aqueix no 's va fer esperar. Y, per més que feya esforços pera deturar-lo va sorti. A las horas son desconsol arrivá al *máxim*; y mitj plorós va exclamar:

—No més me manca un badall, un tan sols: ¡Lo badall de la mort!

Y comensá á estirarse 'ls cabells cridant:

—¡Ay fills meu! Us quedareu sense pare. ¡Ay! ¡Quina desgracia! ¡Ay!

Y feu lo tercer badall, lo badall terrible, funest.

—¡Ja soch mort— mormolá ensemps que 's deixava anar del arbre, cayguent á terra, ahont quedá completament estirat, sense fer cap mohiment.

La nit quan va arribar va trovar-lo 'n la mateixa posició; y encare hí estaria si 'ls seus fills no haguesin acudit, ansiosos per sa tardansa.

Quan lo vegeren, prenguentlo per mort varen posarse á plorar desconhortadament y a fer altres demostracions de dolor. Y, com qu' á la qüenta *trejinavan* debilitat, puig encare tenian de sopar, lo gran va fer un badall que fou seguit per un altre del seu germá

Y quant en Llussia va sentir'ho, 's mitj-alsá espantat y 'ls hi digué ab veu tremolosa:

—¡Per Deu, fills meus, no feu cap mes badall. Puig jo quan era viu per haverne fet tres vaig morir-me.

ANTONI CANTALLOPS.

Campestre

Aném amor al camp, sortím á fora
d' aquesta gran ciutat hont tot fa temer,
aném d' aquesta *vall* de cosas falsas
puig ni sabrós ni pur l' ayre 's respira:
Fugím sols per cercar hont la natura
dongui á doll los plahers, verdaders sempre,
al prat, al bosch, al mont, ó la verneda
sols per pogué escullí un puesto que 's trovi
que res falsificat allí no sigui
y no 's vegi tan sols mercantilisme

Ja hi som; aixó es vritat. fonts que á doll rajan,
herbetas d' uns perfums que nos reaniman,
papellóns que la mel van á cercarne
de tan pulidas flors d' aroma pura,
aucellets que refilan per las brancas
parats y anunciant que naix lo día;
la rosada al igual que llagrimetas
á dessorre las flors ha fet estada,
y lo nostre amor gran en aquí es trova...
aixó espós es l' idili de la vida.

ROSETA SERRA

EN L' AGONIA DE LA MORT

Son las onze de la nit
de 'l dimars de Carnaval;
per tota la capital
va acabantse lo burgit.

De 'ls amants del rebombori,
ja sols los més regatsés
van fent esses pe'ls carrés,
boy cantant lo gori, gori.

Es que 'l pobre Carnestoltas
ja está prés de peus y mans;
dintre poch los capellans
li cantarán las absoltas.

La mort que tot ho devora
ab son fatidich alé
en l' agonia ja 'l té;
es qüestió sols d' una hora.

Quan las dotze tocarán,
mandrosas y acompassadas,
sas últimas batalladas
de 'l tot l' embolicarán.

Y per l' horizon sense esma,
entre la sombra nocturna,
despertará taciturna
la missántropa Cuaresma.

Los amants de la follia
llansarán crits de doló;
los místichs, aqueixos no,
somriurán ab alegría.

Morirá 'l regnat famós
de 'ls pollastres y gallinas;
lo regnat de las espinas
fará sa entrada joyós.

Quin pervindre mes fatal
y mes negra se presenta...!
¡oh! jovenalla ignocenta,
plora plora, 'l Carnaval.

Plora al rey de la alegría
ab verdadé desconsol,
y vesteixte ja de dol
tan bon punt neixi 'l nou día.

Desde avuy las professóns,
las novenas y 'ls rosaris,
las creus y 'ls escapularis
serán sols tas diversións.

Set setmanas d' infortuni
y de serietat que empipa,
y de aprimarte la tripa
á copia de fer dejunis.

Set semanas de pená
en l' asquerosa rutina
de 'l bacallá y la sardina,
ó sardina y bacallá.

Plora'l ab sentiment gran
que trist pervindre t' espera,
puig desde avuy en avant...
¡tot tindrà regust de cera!

EMILI REIMBAU PLANAS

Epigrama

Quan me casi ab tú salero
un trajo nou compraré;
no vull que digui la gent
que 'm caso y no estreno ré.

R. H. M.

Visca 'l progrés

—Com es Pep, qu' estás tan trist
y no gosas á dir res?

Com es Pep que tant somicas
demostrant tant sentiment?

Com es? Digamho ben prompte
no 't fassis pesat Pepet,
que ab una ansia gran estich...

—Donchs are ho vas á saber.

Jo que molt republicá
hi estat ja de petitet,

la doctrina que 'l meu pare
m' ensenyá l' hi ben aprés

Aquet mati en el treball
parlant com sempre parlém

dels assumptos de política
m' ha preguntat el burgés

si en las eleccions passadas
vaig votar per tots els seus

Jo li he contestat que nó,
y 'n mals modos m' ha représ.

Y al sentirme jo insultat
també l' hi insultat á n' ell

Y com que ell es d' aquets forts
m' ha despedit ¡Bueno y qué!

Que 's creu potser ¡ilusión vana!
que en lo bull dels seus diners

els ha de fer reverencia
lo tant trist y honrat obrer.

S' equivocan, s' ha acabat
aquell tan desgraciat temps

que á mils de brusas honradas
las feya ballá un burgés

S' ha acabat ho repeteixo:
la llibertat tots volém,

volém respirá 'l pur ayre
¡de llibertat y progrés!

ALBERTET DE VILAFRANCA.

UN BON CONSELL

No dupto que 't deurán dir
moltas y moltas vegadas,
paraulas ben ensucradas
d' aquellas que fan sentir.

Pero si 'm vols creure á mi
no 't crido pas l' atenció:

no son ditas per passió,
ne son sols per adquiri:

quan s' estima de vritat
poch se belluga la boca;

sempre semblas un tanoca
y per xo no n' fás estat;

en cambi, dins d' aquell cor
si penetrar s' hi pogués,

el vourias qu' en excés
está sobreixint d' amor;

créme no t' has de fiar
d' aquell que massa t' halaga

qu' es fácil que per la paga
te fassi després plorar.

Es precis serenitat
sempre en aquesta ocasió:

val mes donar un bon nó,
que sentir l' havé estimat.

F. RIBAS. S.

EPIGRAMAS

—Tinch arrels de moltas classes
deya l' herbolari Roig,

y va respondre sa dona:

—Hasta tens arrels de boig.

Mira si es caritatiu
en extrem D. Pau Daroca,

que per doná als pobres, diu
que hasta s' ho treu de ls boca.

—No 't diré que aixó no sigui
practicar la caritat:

pro per mi. ¡que vols que 't digui!
no la fa ab urbanitat

En Blay es molt curt de vista,
y no obstant te la costum

de dir, quan vol dir qu' es llest:
—Jo ho veig venir tot de lluny.

Parlant d' edats l' altre día
entre varios, un dels tals,

coneixe ab las dents volia
los anys que cada hu tenia

perque es tractant d' animals.

JOAN SUNYOL Y PLA

INTIMA

Que 'm desprécias... ré m' importa
ni que t' olvidis de mí,

dona el teu carinyo á un altre
si als seus brassos ets felis

Frueix ab goig de la vida,
disfruta de sos plaers,

emborrátxat ab la ditxa...
que n' es ¡ay! molt breu lo temps.

Jo que t' estimo ab frisansa
ab un amor boig é inméns,

goso al veuret que ets felissa
com gosar pugui cap més

Quan ja de 'ls plaers cansada,
plé ton cor de desenganyys

veus qu' aytal ditxa s' acaba
vina á mí, y contam tos planys,

que jo á 'n aqueixa ferida
que 'n ton cor ha obert lo mon

posaré balsam que cura
mitigante aquell dolór

Lo meu cor, que tant t' estima,
desde ara jo t' el ofresch,

nó el desprecihis hermosa
que n' es pur y verdader.

Mon amor, es de durada,
es un amor a molt vell,

pró encesa n' está la flama
com si fos d' un jovenet.

Jo t' aguardo ab la paciencia
que 'l amor m' está donant

per quan ja desenganyada
als meus brassos tú caurás...

Y quant arrivi aqueix día
ab joya n' exclamaré,

contemplant lo teu bell rostre:
¡Mon amor, es sempre téu!

R. HOMEDES MUNDO

Es en v  que m' escarrassi ni que m' hi trenqui el cervell. brutissim segon el contracte hi.

Concursos, festas al Parque y un sens fi de manganillas, tot perque 'l gran Bolad eres hi llunheixi las patillas.

TEATROS

NOVETATS

Desd' ahir actúa ja en aquest teatro la companyia dramática italiana de la eminent artista Sra. Mariani y á qual frente hi figura lo célebre director Sr. Paladini.

La obra de debut, sigué la de Sardou, *Madame Sans Gene* coneguda de nostre públich per haberla donada á conèixer la reputada artista Sra. Tubau ab lo títol de *La corte de Napoleon* y la célebre Reiter en la llengua mateixa de la Mariani.

Donadas as simpatías que té la companyia Mariani entre nosaltres, lo extens repertori que anuncia y las comoditats extraordinarias que té aquest teatro pera la temporada d' istiu, es de creure que Novetats será lo teatro predilecte de la nostra societat.

CATALUNYA (Eldorado)

Perá actuarhi en los messos de Juny y Juliol, s' han emprés aquet teatro la parella Guerrero Mendoza que ab sa numerosa companyia 'ns anuncia catorze obras novas entre nosaltres y además una de inédita del célebre Galdós.

La reputació que gosan dits actors tant per son talent com per la propietat ab que presentan las obras, ha fet que l' abono obert hagi sigut importantíssim com may s' havia vist en aquest teatro.

La funció inaugural tindrà lloch dimars próxim dia 9 ab la joya del teatro antich, original de Velez de Guevara, titulada *Reinar después de morir*, que ha sigut refosa per lo conegut escriptor Sr. Villegas.

GRAN-VIA

A causa de que lo públich no responia als bons desitjos de la companyia *Farina* ni á la baratura de preus establerta y com siga que la Empresa d' aquesta casa busca la manera de correspondre al públich, trová la manera de que aquet Teatro tingui espectacle á gust, per lo que ha retirat á la companyia italiana donant de nou entrada á la de sarsuela cómica en que hi figuran las tiples Fora y Gómez y los Srs. Sánchez, Alcalá, Casas y Martínez, ab la atracció favorita del públich, la bella Belen, habent comensat sas operacions, ahir dimecres.

Sabém que hi ha obars novas y atraccions en porta que cridarán l' atenció.

TIVOLI

Segueix representantse *La canción del naufrago* y l' habera rivat á la 25ª representació (donada ahir) demonstra que á la Empresa li dona bons resultats lo executar-la consecutivament.

Ab lo personatge de Rosa, la setmana passada hi debutá la tiple Srta. Carrasco que feu gala de sa bonica y ben timbrada veu y en la música y recitats demostrá bona voluntat, pero que li son precisos molts estudis.

TIVOLI — CONCERTS D' EUTERPE

Un fenomenal plé lográ dilluns passat aquesta llorejada societat coral ab motiu de donar lo concert d' inauguració de la present temporada.

Totas las pessas que 's cantaren foren sumament aplaudidas y d' un modo especial *Los fills del Canigó*

(que s' estrená), inspirada composició del mestre Sr. Candi y que tant per la instrumentació com per la part coral, fou molt digna del honor que lográ.

La marselesa també sigué un' altre de las pessas frenéticament aplaudidas principalment en lo solo, que sigué cantat per lo célebre artista Sr. Perelló vejentse obligat á repetir dugas vegadas son cantábil fentho una d' ellas en francés.

La Societat coral en mostra d' agrahiment á tant notable artista per sa cooperació, li feu present del títol de sóci honorari, de la esmentada Societat.

Nostra enhorabona als hereus de 'n Clavé y á son Director, lo mestre Sr. Rafart, que en tot lo concert se portá com un brau.

UN CÒMICH RETIRAT

Preferencia

Dispesera, li suplico
que no 'm miri fit á fit
puig me fá pasá un neguit,
que per res del mon m' explico
¿Es que potser s' ha pensat
marejarme, dispesera,
ab la ditxosa fatlera,
de son mirá descarat?

¿Es que 's creu ab lo seu tipo.
ferme glatir? ¡Poca solta!
no veu que ma pensa es molta,
y de sos ulls ja m' atipo.

Perque essent com es casada,
si s' entera 'l seu marit,
no s' armará mal bullit
per sa fogosa mirada;
y com que á mi no 'm fa pessa
cap casada li haig de di
que si vosté vá ab mal fi,
l' ha bon errada me tressa.

Puig ans que m' trenquin lo coll
per los ulls de las casadas,
prefereixo mil vegadas
mori d' algun ull de poll.

AIGUA-FREDA

FIDELITAT

—¿Que nó m' estimas dius? ¿perque contesta,
sí fins avuy m' habias estimat.

¿Perque t'inch relacions ab dugas donas?
¿Y dónchs, qui t' ha enganyat? ..

aixó, rata no es cert: ¿Que? que 'm vas veurer,
que anavam de brasset, pe 'l Parque, els dós?
Que 'ts tonta!; no véus que era ma germana;
si ho juro?, tan cert fos

ton amor ¿Y ara? rius; si acás m' estimas,
no duptis pas may més del meu amor.

(¡De bona m' he escapát era la Pura!)

—(Y qu' embustero qu' es aquet xicot)

JOSEPH VILÁ ORTONOBES.

La manja reformista

Las lleys del ministre coix
las reventa el nou bastaix
lumbreira ab posat de moix
y qu' es de la *crosta de baix*.

Lamentació de caixista

Ja sé senyoreta Elissa
que va dir en certa casa
parlantne de mon ofici,
que tots som uns morts de gana

Mes jo contradintli tot
punt per punt, veurá ben clara
ma rahó y *lletra menuda*
no gasto com altres gastan;

Jo so un jove *original*
y bastant *curt* de .. paraulas
y com faig tant *mala lletra*
ma ploma es sempre qui parla.

Prou demanarli volia
relacions, pro aixis m' espanta,
si ho hagués dit d' altre *forma*,
podria passar encara.

Jo no so del seu *alcans*,
vosté es de *mes alta escala*
pro li vaig á *treurer provas*
de que si ab mi fos casada
filet may li fal'aria
com *trossos*, de *gras y magre*,
puig á casa sempre hi sobran
molts, pro molts talls de patata.

Y quan no 'm queda ni un *clau*
seguit agafo una *canya*
que lligantli al cap un *fil*
me 'n vaig á pescar.. la gana.

Quan no tinch per cobrar *lletres*
¡ja ho veu! y que no es pas farsa,
perque de *lletres* ne cobro
gaire be cada disapte.

No sab cóm me las *componch*?
allavors vaig á la *caixa*
y 'm contemplo els *caixetins*
que com jo estan *buits* de panxa

Pro sempre surto d' apuros;
'm donan *per fe arrecadas*,
y un cop aquestas *compostas*
'm valen que ni de plata.

Los *punts* fets trovo jo sempre
(que aixó ja es una ventatja)
perque també vaig á *pessas*
lo mateix que fan els sastres

No so tampoch sabater
pro puèh fer també ab *mes* manya
ó menos qu' ell bons *remendos*
que axis ja l' ofici ho mana.

Ab aixó senyora Elissa,
ja veu si va equivocada,
no me *mitjano* el *bigoti*
per vosté, si acás per altre;
y si ab mi vol relacions
tenir; la cosa es cambiada;
jo, ja ho sab, li daré el *si*..
si vosté me las demana.

J. MORET DE GRACIA

QUENTO... D' ISTIU

—Los senyors va marxá á fora.—
y sola á guarda 'ls lò pis
va quedars la Marieta
xicota d' uns... vint y sis...

Pero en Peret que no *bada*
y te ab ella relacions
perque á las nits no s' espanti
li mira to's los recones

Lo quarto fosch registravan
'ls dos, aquest demati,
¡de cop ella ha fet un xiscle!..

(No se mes que fins aquí.)

Quimet de las Coplas.

Campanadas

En un mitin celebrat á Madrid, lo delegat pretengué sus-
pendre la reunió per haverse donat crits de ¡Visca la Re-
pública!

Aixó va passar solzament perque 'ls que tals crits dona-
van no tenen lo goig de poguer disfrutar d' aquesta forma
de govern. ó mes ben dit, perque tenian la forsa de la idea
pero no la del poder.

Dihém aixó, perque á cada punt veyém á las nacions
monárquicas acaronant á las que gosan de la forma repu-
blicana.

Lo qual vé á demostrar una vegada més, que á n' aquet
mon sols es respectat y amoixat 'l qui té la deguda forsa
per agredir y ventarse las moscas quan es necessari.

Cincuenta quatre generals han sigut destinats á la reser-
va per haver manifestat son disgust contra una disposició
del Govern.

¡No s' engresquin! ¡Aixó no ha passat may á Espanya!
sinó á Alemania!

Aquí als generals, tingan rahó ó culpa, no se 'ls fa res
que pugja perjudicarlos.

Aquí, davant d' una espasa, tothom abaixa 'l cap.

En la Academia sita en lo carrer de Beatas, 2, primer, s'
estrená lo 21 de Maig passat, un monòlech en vers titulat:
Lo porter de la casa n.º 13 original de nostre apreciat cola-
borador Albert Daroca, conegut en sos escrits per Albertet
de Vilafranca, obtenint dita producció un verdader éxit
siguent cridat l' autor varias voltas á escena.

Rebi nostra mes coral enhorabona.

Havém rebut lo magnífich cartell anunciador dels arti-
cles de la casa Maggi, representada en aquesta plassa pe
'ls senyors Alfred Riera y Fills.

Si bé no hém tingut ocasió de probar los esmentats arti-
cles, nos consta que 'ls mateixos tenen ben guanyada la
reputació de que gosan, tant á Espanya com á l' extranjer.

Doném las mes expressivas gracias als senyors Riera y
Fills per sa atenció.

Lo ministre d' instrucció pública ha llegit en lo Senat un projecte de lley declarant l' ensenyansa primaria gratuita y obligatoria.

Molt nos plau semblant projecte; pero es imprescindible pera portarlo á cap, preocuparse bona cosa mes de la situació dels pobres.

Perque lo que per una part resulta digna d' aplauso, per un' altra, podria ser una tiranía.

Al pobre qu' ab prous feynas pot menjar, gracias als elevats preus dels aliments subjectes á una crecenda tarifa de consums y á altres impostos que demunt seu cauhen, no se li pot exigir qu' envihi á sos fills á la escola, quan poden ajudarlo quelcom en sa afflictiva situació.

Fora precis dir al menesterós: T' obliguém á que portis als teus fills á l' escola; pero en cambi t' lliurarem de tots los impostos que no t' deixan viure, ó al menos l' Estat s' encarregará al mateix temps que de la educació, de l' alimentació dels teus fills.

Si així fós, trovariam excelent l' enseyansa obligatoria; pero d' altra manera, darrera d' aquésta, hi haurá per molts pares, la gana obligatoria.

*

Se diu que també 'l ministre de la Guerra, s' ha enamorat de la paraula obligatori, y pensa presentar un projecte aplicantlo á n' al servey militar.

Ja havém dit diferentas vegadas que, pera nosaltres, aquesta forma de servey, no era cap solució beneficiosa pé 'l país. Es, sens dupte, una mida justa, pero entra de ple en alló que diuhen els castellans: «mal de muchos consuelo de tontos».

Si s' ha de considerar lo servey militar com una contribució qualsevol, y desde 'l moment que s' admet la redempció, que creyém lloable, lo més acertat fora fixar un preu pera aquélla enmotllat á la riquesa de cada hu dels que deguessin prestar l' esmentat servey. Perque no es just que pagui lo mateix un millonari que 'l que no tingui mes riquesa que sas mans.

Així los pobres podrian lliurarse d' un servey que sempre causa grans perjudicis, mitjansant una petita quantitat.

Y pera formar un exércit, si fos necessari, malgrat las pestes que contra aquet sistema s' han dit, opiném que fora lo millor constituirlo de voluntaris ó siga de gent que ó bé se sent valenta ó s' considera beneficiada ab lo servey militar.

*

Ha sigut concedida la zona neutral.

¡Gracias á Deu! exclamarán vostés, pensant que s' tracta de Barcelona; y si segueixen llegint, sufriran una grossa decepció, perque tal benefici no resa ab nosaltres.

Aquesta franquissia será concedida á varios ports francesos.

Si á nosaltres se 'ns concedeix algún dia, ja poden tenir per segur que no governará en Silvela, ni ningú que s' anomeni monárquich.

*

Se diu que l' Alcalde actual vol abordar do frente la qüestió de la unificació del deute municipal.

Creym qu' ab la unificació lograria Barcelona grans beneficis; pero molt será que no surti qui mossegui las pantorrillas al Sr. Boladeres.

Tingui present aquet Sr que la qüestió referida fou lo comensament del fracás del Alcalde Sr. Monegal.

Sembla qu' en aquet assumpto hi ha interessos particulars capassos de trencar la vara del Alcalde mes ferm.

*

Ab motiu del tan manossejat *honor municipal* se diu que s' tracta de suspendre 'l nostre Ajuntament.

Si aixó s' portés á cap s' hauria de convenir en que fora aquesta una de las moltas barrabassadas á que 'ns tenen acostumats los polítichs de Madrid.

Santo y bueno que s' depurin responsabilitats y que s' enxiqueri, si es precis, á qui s' hagi embrutat las mans dintre de l' Administració municipal, pero no es just ni decent que s' medeixi per un mateix raser als regidors dignes que als que no ho sigan.

De tots modos, creyém que desde Madrid no s' atreviran á tant.

Sobre tot, si 'ls que estigan nets de culpa tenen la deguda energia pera senyalar als tarats.

*

Los deixeples de *don Bosco* son de lo més aixerit que corra.

Ultimament pera ferse unas quantas pessetas idearen obrir un curs de música, mitjansant lo pago de dos pessetas per matrícula.

Molts incauts corregeren á matricularse afluixant lo parell de pessetas; comensaren las classes y al cap de quinze dias se suspengueren.

Reclamaren los interessats lo retorn de las dos pessetas, ja que no hi havia motiu pera que las tinguessin fora de la butxaca, pero sentiren ab desconsol de boca d' aquells aprofitats deixeples de *don Bosco*, que potser tornarian las *obscuras golondrinas*; pero qu aquellas dos pessetas no tornarian mes.

Convenient fora que s' fes entendre á n' aquets espavilats *hermanos*, qu' encara existeixen tribunals pera fer tornar lo que s' reté indegudament.

*

Llegim que fá alguns dia va presentarse al arcalde un jove, oferintli uns salva-vidas pera 'ls tranvías eléctrichs.

Pregunta lo periódich d' ahont trayém la noticia per qué l' esmentat jove no va anar á oferir los salva-vidas á las Companyias dels citats tranvías.

La contestació es clara: Perque á las Companyias los té sense cuydado que quedi aplastada mitja humanitat; la qüestio es poguer repartir crecscuts interessos á sos accionistas.

* * * * *

CUPÓ PRIMA N.º 79 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

lo quadro de costums en un acte y en vers

Los tres toms

original de N. CAMPMANY Y PARRISSA

qual preu corrent es lo de UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan 'ls exemplars.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

¡Cegol

—D' aquet ceguet de la vista (?)
per Deu, tinga compassió.

—¡Ay, ay, aquesta moneda,
sí no m' erro, es de cartró.

—¡Aquesta moneda es falsa!
¡Tinga pietat d' un pobret!

—¿Pero, no es cego vosté?
—¡Lo cego... es lo meu gosset!